

Imati svakog četvrtka na cijelu
satku.

Dopis je nezavrsen ake se
neiskoristivo.

Nobilijevani listovi se nopravuju.
Predstava s poštovanjem stoji za
kor, za sefike za 25 for, za godinu
iznosimo for 250 i 1 za pol godine.
Kao i uvek carinske vise poštana
čime, Ivan carinske vise poštana
čime, Ivan carinske vise poštana

Na male jedna broj 5 novi.

Uredništvo i administracija nalazi
se u Via Farsetti br. 14.

NASASILOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Slogom raste male stvari, a zasegla sve pokvari. Naz. post.

Lovrancem na znanje.

Iznadak iz pisma Eduarda Cadera
nasoga iz Kastava dne 22. februara 1890.
Zastavni predsjedniku akcionoga odbora
julskih alpa.

Nedjelje godine 1879. bio je zemaljski
ođbor ili junta u Poreču posao sada već
pakojnjog Eduarda Cadera (Građaj
Kadara) kao svoga komesara u Kastav.
Posao je ga toboz radi toga, da pred
občinsku upravu. Razumijeli ljudi su već
onda vidili, da taj čovjek nije bio dočao
u Kastav za uređenje občinske uprave,
nato za neku posevu druga uprava pa
klesku svrhu. Kasnije i sada se još vidi,
kako je Cader slabo upravljao občinom.
Velika vredina naših čestitih Kastavaca,
počinjena svojim pravci, bila je brojne
nude, da s Caderom nije čist posao. Nared
je listom digao proti njemu i svim nje
govim protektorom, i uva sve protimbe
moguća protjerao nametnika, osramotio
mnoge i postao ogret sam svoj gospodar
u svoj občini.

Svrha, radi koja bijale Cader došao
u Kastav, postala je posve jasna iz jed
noga pisma, koje je on pisao dne 22. fe
bruara 1880. na predsjedničtvu akcionoga
ođbora julskih alpa. Takav ođbor obstojaо
je i ostoji za to, kako bi se zemlje, koje
se broje a predjel julskih alpa, a to je i
cijelo Primorje i cijela naša Istra, pripre
ylo za to, da pada pod Italiju.

Najtrdja kost u tom obziru u Istri
bijaje onda občina kastavská. U njoj go
vore svi stanovnici hrvatski, oni ljube
svog jezika i svoj narod, oni se nisu dali
puti ni da se nude pod Talijanima, pod Ita
lijom. Znali su to Talijani, pak su učinili
paklenjski osnovu, po kojoj bi se bila
imala občina kastavská razdieljena na više
občina, i ručauši su, da bi se tih više
občina među sobom pravdalo radi občins
ke imetak, da bi se međusobnoj prav
dajućem izrođile, zadužile, da bi sve skupa
pariomale, i da bi nad ostrimšenim onda
jako zavladali.

To je sadržaj onoga Caderovoga
pisma, gledi občine kastavské.

Nego u tom pismu je govorila također
o občini lovrenčkoj. O njoj se, više među
ostalim doslovno ovako:

In quanto a Lovrana, il partito slavo
non è ancora forte abbastanza, minaccia
però divenirlo, qualora indirettamente non
si appoggi l'elemento italiano, abitante la
costa, che bisogna tenersi affezionato, al
quale scopo anche compila in modo il
preventivo di Lovrana, da esonerare gli
ammiratori e capitani mercantili dal paga
mento di addizionali comunali, aggravando

PODLISTAK.

Lovranske pačuharije.

Ki bi mi rekao, da ni Kobula Talijan
ja bijn mu zasvetil jednu popenkju, da bi
znao ki dan mu je. Ako ne s drugim, Ko
bula je pokazao svojemi nogami, da je
pravi Talijan. To su sakrabicejke nogi! Ni
Baratieri ni sva njegova vojska nebi bili
kapaca onako bežat, kako je frčel na
dragri Kobula utorki, na dan Majki Božje
od snega z Voloskega put Opatije. A te
kai je; da se je sve prasilo, okolo njega,
a nevremjen, da je, nijedan "Poperdil",
kolikogod ih na svete ima, provaj onoliko
"pipu". Koliko on ya onem hipe, kada su
se Volosčaki bili stali, da mu poglade onu
grdu i hrapava njegovu skinu. A ma su
zimeli i pravo. Ča se gre on, zabudat va
zljivoj, pošli? Ča treba da on zabada
svoj nos, va avaku skulju. Videl je neđe
napisane dve tri hrvatske besede, pak se
je valje nadprivrili, kako petek i, raski
"Ki hrvatski prasac, ja, oto, napisaš ovo?"
To ni bilo gušno, čut, neken, Volosčak
kisu ga osayunali tako dobro, da mu ved
ni trebe, pošte, kupat ovo. Isto. A baš se

znao, da nije mogao zadovoljiti svojim dužno
stvom, da mogu plaćati takse i druge pla
tice, ne mogu zadužiti. Tim će njim se ve
zati res, noga, neće se moći granuti
pisci legati u arbitru degli abitanti della
costa quali della montagna, costruiti a ri
corso per muri, ni primi, onde se dobjefere
i imposti obligati di pagamento".

To glasi hrvatski ovako:

"Što se tico Lovrana, slavena stranka
nije još došla jaka; prieti pak, da bi mogla postati, kad je već nezvorno
podupiralo talijanski Žemalj, koji stanuje na
obali, kojega treba držati odan, u koju svrhu sam sastavio proračun lovren
ske občine na način, da se brodograditelje
i pomorske kapetane ostebodi od placanja
občinske nameta. I da se a druge strane
obtresti vanjske se takom i mjerom
kojim, ako se ih ugodno uporabi, mora se
dođesti svrhu, a to je, da se gorake stanov
nike recenjiv rukom i nogama izruči sa
novoj obalni stanovniku, potko će pro
morati ponudjicati novaca kod drugih, da
uzmognu zadovoljiti svojim dužnostima pl
tice".

Neznamo pisati po domaću lovrenčku,
kako bi po domaću kastavsku, mošćeničku,
breščku, krščansku, pićansku, pazinčku, tij
pansku, badrnsku, žbandašku, porečku. U
svakom narodu govori se više manje po
domaću u pojedinim predjeljima, običinu, ali
u svakom narodu obстоje i jedan skupni
jezik za sve pripadnike tog naroda. Tako
različito u različitim predjeljima govore po
domaću Francuze, Niemci, Talijani, ali se
za to redovito za sve Francuze piše jedan
jezik francuzski, za sve Niemece jedan je
zik njemački, za sve Talijane jedan jezik
talijanski. Tako valja, da se piše za sve
Hrvate jedan jezik hrvatski. Mi se ne
trebamo sramiti hit svoga naroda niti
svoje domovine nit svoga jezika hrvats
kog. Narod je naš slavan domovina
lijepe, jezik krasan. I taj jezik piše se
jednako za stanovnike u Istri, u Dalmaciji,
u Hrvatskoj i Slavoniji, u Bosni i
Hercegovini i još daje prema izuzetu.

Priobojemo ovaj odoljan pismo Cu
derova, onako, kako ga je sam napisao.
Nego u tom pismu je govorila također
o občini lovrenčkoj. O njoj se, više među
ostalim doslovno ovako:

In quanto a Lovrana, il partito slavo
non è ancora forte abbastanza, minaccia
però divenirlo, qualora indirettamente non
si appoggi l'elemento italiano, abitante la
costa, che bisogna tenersi affezionato, al
quale scopo anche compila in modo il
preventivo di Lovrana, da esonerare gli
ammiratori e capitani mercantili dal paga
mento di addizionali comunali, aggravando

je on iost i većega zla, zao je počeo kako
men letet put Opatije, tako da su mi od
straha i opanki pal s nogi. Volosko
Opatija, Kastav, Leprinac, Ika, Lovran,
Mošćenice i Beršec, sve je to pučalo ou
smehi i svuda se je samo čulo govorit o
stvari. Čaj misle Kubula, da su Volos
čaci zapućeni, kako njegovi lovrenčki
"Poperdili"? Čaj misle morda, da će se
pred njegovom slavnim percium Volosko
priugnut i poklonjut, tako su to storili oni
dva tri presmjencu ya Lovrane i pul sve
tega. Antona ya Mošćenici? A brižan
Kubula, nezna li, da bi na Volosko mo
že isti kada to on govorje, za Lovrane
neke babi se najraje s politikun pataju,
pak niži zato ako njim va kuće surdi su
i va najhujen "buca". A da ih čijete go
vorit od politiki kada gredu veđer na
Puntu nožni prat! Altro ché seduto na
"Stabice"! Ta van se sega i sačeša reče
"Justo" neki dan ja sam čul-kako je jedna re
čka, da nis cesar nebi smel pustit Hrvat
iju, da deluju ča ih je voja, a druga je
nato naskočila-pak je rekla, "ni on bri
žan krije, na lego-njegovi "doprioni", ale
kao bimo mi, rekli poglavari. Ja sam
sa mna, da ako i smo mi Lovranci va svem
ki trebe, pošte, kupat ovo. Isto. A baš se

znao, da mogu zadovoljiti svojim dužno
stvom, da mogu plaćati takse i druge pla
tice, ne mogu zadužiti. Tim će njim se ve
zati res, noga, neće se moći granuti
pisci legati u arbitru degli abitanti della
costa quali della montagna, costruiti a ri
corso per muri, ni primi, onde se dobjefere
i imposti obligati di pagamento".

Eto, tako misle Talijani sa lovren
skimi občinama, tako imenito sa seljaci te
občine, koji se već ne mogu
najpokareniji ljudi, koji se već nisu
najduži ljudi nazvati.

Mi smo stali, da ima poštenih bro
dograditelji i pomorski kapetana na
moru obali lovrenčkoj, koji nisu tako
pokvareni, koji neće, da učine sužnje od
seljaka na Lovrenčini, koji hoće, da bude
pravo i onim na obali i onim, dalje obale.

Al tih misle seljaci nisu htjeli slusati,
kao mit drugih, koji pošteno, sa pukom
mida. Oni su radje slusali one, koji pišu
u porečku "Istrija", u puljski "Gospine
Penzije" i slične njima novine, koji u te
novine jedno pišu a drugo narodu govoru,
koji naprosto narod zavajdaju i varaju,
koji spadaju u skup onih, medju koje je
dospadao pokojni Cader, a koji bi htjeli naš
put na Lovrenčini, glavno na vanjski,

obtereti sa težkim bremenim, osromušiti,
zadužiti, zasajljiti, umistiti, podvrdi pod
talijanski jaram.

Eto, to je udes lovrenčkih seljaka,
dosudovim njim po Talijanu.

Mi smo znali za ono pismo i prije.
Nismo ga pribolli, jer smo doznali, da
se je ljudi začale spisati i zavalo, da
im ne koristi istine govoriti.

Priobojujemo ga sad, kad su se malo
otrijevili, kad su mnogi i sami počeli pro
gladavati i uvidjati, da im se je lagalo,
da se jih je zavajdalo, i da se jih je va
ralo. A da se jih je i na debelo varalo,
vidi se iz toga, što su njim poznati kol
vodje talijanski govorili pred izbori, da
su oni "Slavinci", da su za slavinski je
zik, a da su poslije izbora javili u svoje
novine, da je pobjedila talijanska stranka.
Dakle seljaci lovrenčki glasovali su za
talijansku stranku, za onu stranku, u koju
je spadao pokojni Cader, koji je onako o
njih pisao, koji je za svoju stranku na
lovenčini umistili.

Dajemo ga sad, kad su se malo
otrijevili, da je zauzao njim. Nek či
taju mirno i trijeza, pak neka rade kako
misle, da je pravo za sve njih.
Učinili smo svoju, a na Lovranci je,
da njim se prije ili kasnije ne reče: "Pro
past vaša od vas samih, Lovranci!"

ki znao bezat od straha, kako i pravi
Talijani. Kubula je pokazao, da je pravi
Talijan zač znao bao bezat, a ja da
pisat va faji talijanski, da ako jih bude
trebalo još ljudi, ki znao jako lepo bezat,
da neka "samo" pridru vu Lovranu i neka
znamo subum u Afriku i našega Kubulu.
Vragu suzi — Bog mi je prosti — ke
bin ja za njim pustil.

Tako naš cesar je zadužen pul Hrvati
ki si mu dalli set milijuni florini, pak ih
sada bužan nima od kuda platit. Zato su
steli, dat Lovran Hrvaton. Tako govoru
neke lovrenčke ženitini. A bit će to treba
istina kada to on govorje, za Lovrane
neke babi se najraje s politikun pataju,
pak niži zato ako njim va kuće surdi su
i va najhujen "buca". A da ih čijete go
vorit od politiki kada gredu veđer na
Puntu nožni prat! Altro ché seduto na
"Stabice"! Ta van se sega i sačeša reče
"Justo" neki dan ja sam čul-kako je jedna re
čka, da nis cesar nebi smel pustit Hrvat
iju, da deluju ča ih je voja, a druga je
nato naskočila-pak je rekla, "ni on bri
žan krije, na lego-njegovi "doprioni", ale
kao bimo mi, rekli poglavari. Ja sam

sa mna, da ako i smo mi Lovranci va svem
ki trebe, pošte, kupat ovo. Isto. A baš se
odzada ostali, me da, intanto iniamo ljudi kada, sas to čul valje skočil po duhtora.

Dopisi.

Opatije polovicom agusta 1896. (Na
stavak i konac). Ala se orib dana po
Opatiju pripoveda jedna lepot. Za poštovan
targovac s glasovit, dirje, za poštovan
prijatelj, i za poštovan počinjenje. Za
čuši, i za poštovan godine 50 for, i za po
štovan godine 250 for.

Sami videjte, da se pošteni, odprto
i na občini, da se pojednostavljuje
zakonom v ruke bori, a ki s lažu, pre
varstvo i s boći, i kemu to više, premi
dubit do prodat nas nekako — nam, al
vam, ki davate do 50 fiorini za jedan
glas!

Dne 18. agusta počet će dakle ra
dit i naš električni stroj (makina). Toga
dana, kaša, biti će uz električna razvjetva
svečano otvorenje "magjarsko-njemačkoga
talijanskoga Casino". Lesevereina.

div>

Mi ne sumnjamo, da će tom zgodom ta
lijanski gospoda iz Pule, Rovinju, Poreč,
Piran i Kopra doći osobno sklopiti bra
tinski vez sa liburnijskim braćom, sa opa
tijskim "Slavincima", "Slavo-Bilikko-Talijanji".

Rekli smo tako, jer koliko bedasti
i nađuveni, osjećaju ipak još iskrnu ljubavi
do rođenje zemlje i jezika majčinog, ter
nemaju odvažnosti kazati: — Mi smo Ta
lijani. Te zavedene srote prekrizit će se
i jamačno pobjeci sa otvorenja, kad budu
čuli, što i kakovom talijanstinom će go
sponda govoriti o "Slavincih" i o "Bilikih". Razjasnit će im se to i mnogi uviditi će,
da moraju karati ili: "Mi smo istarski Hrvati", ili: "Mi smo Talijani" (— ma,
ako vas je mat vadila talijanski) Talijanska
gospoda će se razočarati i viditi, da
su oni "Slavinci", da su za slavinski je
zik, a da su poslije izbora javili u svoje
novine, da je pobjedila talijanska stranka.
Dakle seljaci lovrenčki glasovali su za
talijansku stranku, za onu stranku, u koju
je spadalo pokojni Cader, predstavnik
talijanskoga govorila pred izbori, da
su oni "Slavinci", da su za slavinski je
zik, a da su poslije izbora javili u svoje
novine, da je pobjedila talijanska stranka.
Kako je to u zauzimanju njihovih
pravica?

Pravice i zauzimanje njihovih
pravica?

Pravice i zauzimanje njihovih
pravica?

maka".

To je se lepo i dobro, ma ja zau
zimanje njihovih pravica?

U ostalom mi čas
stavimo perečkoj gospodi na tako finoj (1)
i inteligentnoj (1) braći, koja će one ve
ceri sva u "svili" i "dinh saloni" ("Gala
te" ce pustit doma, jer u glavi ga ne
majmo, a čitat ga nebi znali) doći u raj

zač mi je terbil na trih mesteh puknel
od smeha. Pak sam pomisljil: Bože moj,
kako su neki ljudi još trubili, da gredu
soldi, špendevat po triatre, ake to čut
kakovim knjedijem koliko god te, i još "Ma
maka".

To je se lepo i dobro, ma ja zau
zimanje njihovih pravica?

Neki dan je "Marino" po užance takal
va "Kozinje", držec v rukah jednu hartz
Neki lovrenčki "Poperdili" aiso ga valje
spoznati, pak su tečki za njim, zač su
misli, pak su ona harta, ku on u ruke
drži, kontrat, koga su lovrenčki Hrvati
stori i s hrvatskim principon za mu prodat
Lovran. Komad kada su ga dotekli va

"Kozinje" videli su, da su se prevarili, ma
sejeno je jedan od naših "Poperdili" otel
on s bliznjega vidi, ako je kontrat ala ne
ma je bilo prekrasno, zač je vec ona harta
bita zapečaćena.

